

اسناد تاریخی

در کتابخانه ملی پاریس ، بنا بر آنچه در جلد چهارم (ص ۲۹۱ - ۲۸۴) فهرست نسخه‌های خطی فارسی تألیف E. Blochet نوشته شده است چند مجموعه به شماره‌های : ۱۹۹۶ و ۱۹۹۵ و ۱۹۹۷ و ۱۹۹۱ و ۱۹۹۰ و ۱۹۸۹ و ۱۹۸۸ و ۱۹۸۷ و ۱۹۸۶ : Suppl وجود دارد که شامل نامه‌ها و اسناد مختلف است و از آنها فواید گوناگون بدست می‌آید و بتوسط پرنس ملکم خان فراهم آمده است ؛ بعلاوه در این کتابخانه بعضی نسخه‌ها و اسناد خطی نگاهداری می‌شود که در فهرستهای چاپ شده ذکری از آنها نیست ازینرو دفتری ترتیب داده‌اند که معرف این گونه نسخه‌هاست . از جمله بشماره Supplement Persan 2092 فرمانی از ناصرالدین شاه دیده می‌شود که در اظهار قدردانی نسبت به پرنس ملکم خان بتاریخ ۱۲۹۹ هجری قمری (۱۸۸۰ م) صادر گشته و ابعاد آن ۶۱۵ × ۸۵۰ میلیمترست . متن و حاشیه فرمان تذهیب شده است و در بالای آن نشانی مخصوص و مهر ناصرالدین شاه و در حاشیه طرف

چپ امضای وی و بر پشت فرمان نیز مهرهایی بنظر می‌رسد . فرمان مزبور هدیهٔ پرسس
ویکتوریا به مملکت است که بتاريخ سوم اوت ۱۹۶۰ به کتابخانهٔ ملی پاریس و اصل
شده است .

لقب ملکم خان - که در این فرمان مورد بحث است - در دیگر نامه‌های
خطاب به وی نیز مذکور است از جمله در ضمن مجموعه شماره: Suppl. 1687
نامه‌ای بخط ناصرالدین شاه خطاب به ناظم‌الملک وجود دارد که تاریخ آن ۱۲۹۹ هـ.
و در این مجموعه بشماره ۱ ضبط است (فهرست بلوشه ج ۴ ص ۲۸۵) و پس از آن
نامه‌ای خطاب به ناظم‌الدوله با پاکت آن دیده می‌شود که تاریخ «طهران ۱۳ محرم
۱۳۰۰» را دارد و شماره آن در این مجموعه ۲ و ۳ است و نامه‌ای دیگر بشماره ۷ خطاب
به ناظم‌الدوله و بی تاریخ است. ۱ در مجموعه شماره Suppl. 1996 (فهرست بلوشه
ج ۴ ص ۲۹۰) هم دستخطی از ناصرالدین شاه خطاب به ناظم‌الملک بتاریخ ۱۹
ربیع الثانی سال ۱۳۰۴ مشاهده می‌شود که شاه خود آن را امضایی مختصر (پاراف)
کرده است.